Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 96. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ТРАВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 20, 1955. '96 'ON VOL. LXII.

АЙЗЕНҐАВЕР ПІДТРИМУЄ СЕКРЕТАРКУ ЗДОРОВ'Я ГОББІ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВИВ, ЩО ВОНА МОЖЕ ЗАЛИШИТИ СВІЙ ПОСТ ВНАСЛІДОК РОДИННИХ ОБСТАВИН

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер сказав на пресовій конференції, що секретарка здоров'я, виховання і добродійности Овіта К. Гоббі може залишить своє теперішнє становище. Але президент підкреслив, що це не станеться внаслідок критики демократичних членів Конґресу у зв'язку з вакциною д-ра Солка, тільки внаслідок родинних причин. До цих родинних причин, між іншим належить недуга чоловіка пані Гоббі — бувшого тексаського губернатора, який недавно вийшов із Пресвітеріянського шпиталю в Ню Йорку. Президент заявив, що секретарка здоров'я Гоббі на своєму пості виконала дуже добру працю, „якщо б вона мала залишити цей пост, я був би дуже розчарований". Айзенгавер казав, що вона кілька тижнів тому згадувала йому про можливість своєї резиґнації, і це було ще тоді, коли справа вакцини не була актуальна. Недавно демократичний сенатор Вейн Морс гостро критикував секретарку здоров'я за її невміння в зв'язку з контролею вакцини, і домагався негайно її резиґнації. Представник Федерального Уряду Публічного Здоров'я повідомив, що в цьому тижні не буде дальшої вакцини для щеплення дітей, бо науковці мають переводити контролю продукції цієї вакцини в дальших двох фармацевтичних фірмах, і при кінці тижня мусять з'їхатися на спільну конференцію, щоб обмінятися своїми вислідами в Крайовому Інституті Здоров'я в Бетесді, Мд. Науковці вже перевели контролю продукції вакцини в фірмах „Парк—Дейвіс і Ко." в Дітройті і в „Ілай Ліллі Ко." в Індіянополісі, Індіяна. Тепер вони контролюють фірми „Вайет Лябораторії" в Марієтта, Па. та в „Піттмен—Смит Ко." в Сіонсвіллі, Індіяна. Генеральний лікар д-р Лінард А. Шілі заявив, що дальше припинення висилки вакцини д-ра Солка з ляборатрій, не має нічого спільного з небезпечністю цього ліку, і що фірми не припинили ані не сповільнили продукції вакцини, бо і вакцина фірми „Вайет" також безпечна для здоров'я і успішна в запобіженні недуги дитячого паралічу. В Питсбурґу д-р Солк сказав, що випадки занедужання на поліо після нащеплення — „чисто припадкові", бо діти мали цю недугу вже перед нащепленням. В найближчому тижні мають ще контролювати фірму „Шарп і Дом Ко." в Глес Олдені, Па. Досі не подано дати, коли дальші запаси вакцини будуть віддані стейтам до дальшого щеплення дітей. Але урядовці Крайової Фундації для Поборювання Дитячого Паралічу заявляють, що це станеться ще перед 1 червня, щоб можна було нащепити дітей ще під час шкільного навчання. Президент сказав, що друге щеплення дітей в деяких стейтах відбудеться ще до половини серпня, коли починається „головний сезон" недуги дитячого паралічу.

Перевага у летунській збройній силі залишиться за З'єдиненими Державами

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер заявив, що він не має остраху, щоб першенство в ділянці летунських збройних сил перейшло від ЗДА до Совєтського Сюзу. Президент признав, що З'єдинені Держави не мають стільки міжконтинентальних бомбардувальників типу Б-52, скільки повинні б мати під сучасну хвилину. Але ніяк не можна твердити, що американці втратили технічну і чисельну перевагу в ділянці військового летунства. Залва Президента була відповіддю на виступ сен. Стюарта Саймінґтона, колишнього секретаря летунства, який сказав, що Совєти починають переганяти З'єдинені Держави в летунському озброєнні і навіть уже здобули перевагу в ділянці тяжких турбомоторових бомбардувальників. Факт, що Совєти творять вже формації таких літаків і що американці не диспонують ще потрібними їм бомбардувальниками типу Б-52, спонукав Саймінґтона домагатися негайного розгляду повітряної, офензивної й оборонної спроможности ЗДА. Відповідаючи Айзенгаверові, Саймінґтон твердить, що американський народ мусить знати правду про ситуацію в ділянці військового летунства і про можливість втратити свою перевагу, байдуже чи на довший час, чи лише хвилево.

НІКІТА ХРУЩОВ ПРО . . . „ВІДКРИТІ СЕРЦЯ І ЧИСТІ ДУШІ"

Москва. — Нікіта С. Хрущов, теперішній секретар комуністичної партії Совєтського Союзу і недавній ще намісник Сталіна в Україні, де кривавою рукою він ліквідував український спротив, заявив, що він і Булґанін їдуть до Беоґраду на переговори з Тітом „з відкритими серцями і чистими душами". Далі цей відомий визнавець найбрутальнішого макіявелізму в політиці, виступаючи на конференції в справі робочої продукції, склав ще таку заяву: „Ми твердо визнаємо засаду, що взаємини між державами повинні бути базовані на принципі рівних прав і взаємного невмішування у внутрішні справи обидвох партнерів". Заторкуючи справу відвідин своїх і Булґаніна в Беоґраді, сказав Хрущов, що сьогодні існують всі передумови для забезпечення повної нормалізації взаємин між Совєтським Союзом і Юґославією. В дальшому Хрущов заперечував думку, буцімто Совєти плянують здобути цілу Европу. Підписання австрійського договору — за його словами — є найкращим доказом, що Совєтський Союз не думає окупувати Европи ані починати будьякого роду війни. „Хто ж евакував би свої війська, коли б задумував вести війну?" — запитував Хрущов учасників конференції і стверджував зараз же патетично, що „ми були і ми є найбільш стійкі і найбільш рішені оборонці справи миру в Европі і в цілому світі". Наприкінці підкреслив ще Хрущов, що „головним принципом совєтської закордонної політики є можливість і конечність мирного співіснування різних соціяльних систем" і що остання совєтська пропозиція в справі роззброєння є „велетенським вкладом до справи миру". Закінчуючи свою промову, Хрущов намагався доказати, що дискутування справ індустрійної та сільськогосподарської продукції не є доказом труднощів у цих ділянках, але . . . бажанням кращих вислідів й осягів.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКИДАЄ УГОДІВСТВО З СОВЄТАМИ

ЗАПЕРЕЧУЄ, НАЧЕ Б НАЙБЛИЖЧА КОНФЕРЕНЦІЯ „ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ" ГРОЗИЛА НОВИМ УГОДІВСТВОМ. — НЕ СПОДІВАЄТЬСЯ НАДТО ВЕЛИКИХ УСПІХІВ З РОЗМОВ ІЗ БОЛЬШЕВИКАМИ

Президент Айзенгавер поправляє краватку, говорячи про евент. зустріч з Жуковим під час останньої пресової конференції у Вашинґтоні.

Вашинґтон. — „Нема угодівства в моєму серці, про яке я знав би, і просто не можу повірити, щоб Америка взагалі хотіла будь-якого угодівства, або, щоб хтось підозрівав, що уряд може взагалі вступити на шлях угодівства", — заявив президент Аюзенгавер на своїй останній пресовій конференції, яка відбулася в середу 18 ц. м. Угодівство (заявив він) це значить — запродати чиїсь права, щоб самому дістати тимчасові користі. През. Айзенгавер з притиском підкреслив, що на недалекій конференції західніх альянтів із Совєтами, Америка „говоритиме з позиції сили, йтиме дуже обережно, відкидатиме угодівство й не сподіватиметься забагато". Ця конференція з Совєтами, мовляв, наступить в моменті найвищої сили Заходу, яку той останній осягнув після війни. „Маємо єдність Европи запевнену тепер більше, як раніш, — ми є на дорозі, щоб, згідно з договором, дістати німецькі війська, — ми є в кращій ситуації, як колинебудь, — маємо завершений договір про Австрію. Ми сильніші. Але з того не виходить, щоб ми були менше осторожні." Президент вказував, що на конференції з Совєтами річ їтиме менше про відповідь на нерозв'язані досі міжнародні проблеми, які становлять конфлікт між Сходом і Заходом, як про те, як взагалі підходити до розв'язки тих проблем. Президент висловив теж переконання, що американський нарід навчився вже з десятка різних спроб (міжнародних конференцій), невдач, з читання часописів та слухання в радіо і телевізії про хід і висліди отих конференцій, що „ви не можете очікувати (від найближчої конференції з Совєтами) надто багато. Проте Президент не хоче злегковажити собі „найменшого кроку", що його можна б зробити в напрямку миру, і він вірить, що американський нарід має зрозуміння для того його становища.

Президент Айзенгавер — за негайними коментарями американської преси, намагався своїми заввагами з одного боку розвіяти острах деяких американських кіл, що нова зустріч з совєтськими представниками може довести до нового угодівства і що навіть вже сама така зустріч є своєрідним угодівством, з другого боку хотів перестерегти надто великих оптимістів, щоб вони не сподівалися якихсь великих успіхів з заповідженої нової конференції „великої чвірки", якщо взагалі будуть якісь успіхи. Президент зазначив при тому, що він з великою охотою вступив би під час свого перебування в Европі до Парижу, або Лондону, але дипломатичний протокол утруднює цю справу. Президент мав тут на увазі, що йому, як голові не тільки уряду, але держави, важче робити такі заздалегідь не підготовані відвідини будь-якої чужої столиці, бо це була би офіційна візита голови держави до голови другої держави, а такі відвідини вимагають довшого часу і детально виготовленої програми.

„Торгівля — це могутня зброя в руках дипломатів" — каже президент

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що торгівля ЗДА з закордонними державами дуже важлива для добрих взаємин цієї країни з іншими державами. „Торгівля — це наймогутніша зброя в руках дипломатів" — казав президент. Президентові заввагиапро торгівлю з закордоном дають можливість здогадуватися, що він був би схильний зробити дальші уступки в торгівлі країнам поза залізною куртиною, якщо б ці концесії могли причинитися до втримання світового миру. Президент пригадав слова державного секретаря Доллеса і свої власні в недавній промові до американського народу через радіо й телевізію про те, що американський нарід починає розуміти вагу американської торгівлі з закордоном. Один журналіст запитав президента, чи треба, щоб американці ще більше пристосували свої думки до того, що торгівля з закордоном конче потрібна. Президент заявив, що деякі частини американського населення мусять змінити своє становище до торгівлі з закордоном, бо вони „не передумали до кінця цієї проблеми".

Англійські соціялісти приймають позицію СССР щодо Німеччини

Лондон. — Підчас теперішньої виборчої кампанії в Анґлії ліве крило англійської соціялістичної партії під проводом Енюрина Бевана виразно зсолідаризувалось з становищем російських комуністів щодо з'єдинення Німеччини. Сам Беван, виступаючи з кандидатською промовою, поставив питання. „Коли б Москва запропонувала з'єднення Німеччини на базі обезброєння її і знеатралізування, то чи ми прийняли б таку пропозицію?" — і тут же відповів. „Так". Він водночас закидав консервативному урядові, що той, „повинуючись Америці", відкидає таку „корисну" розв'язку. Лейбуристи взагалі вживають арґументів закордонної політики найчастіше для поборювання своїх консервативних противників, але вони—згідно з твердженням більшости англомовної преси — не мають успіху, особливо тепер, коли консервативний уряд Ідена хвалиться, що це головно його заслуга — найближча конференція „найбільшої чвірки". Сам Іден гостро заатакував лейбуристів за їх внутрішнє розсварення власне в закордонно-політичних проблемах, внаслідком чого невідомо, чого вони властиво хочуть. Всі обсерватори одностайно впевняють, що вибори 26 ц. м. дадуть блискучу перемогу консервативному урядові.

Демократи вірять у виборчу перемогу в 1956 році

Вашинґтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер видав обіжника до всіх членів цього комітету, демократичних губернаторів, членів Конґресу, стейтових голів Демократичної Партії і їхніх заступників, в якому твердить, що „демократичний осел переможе в найближчих виборах републіканського слона". В цьому обіжнику наведено з останніх виборів числа, з яких робиться висновки, що серед виборців панує щораз зростаюча тенденція голосувати за демократичних кандидатів. З порівняння вислідів президентських виборів 1952 року і непризедентських 1954 року виходить, що демократи збільшили свій стан посідання у Сенаті та в Палаті Репрезентантів і мають більше число своїх губернаторів. Ця тенденція на користь демократів — сказано в обіжнику — мала б продовжуватися і в виборах 1956 року, в яких демократи повинні дістати 367 електорських голосів з усіх 531. В 1952 році президент Айзенгавер дістав був 442 електорські голоси, а демократичний кандидат Адлей Стівенсон — тільки 89.

Італія буде вірна Заходові

Рим. — Італія залишиться вірна Заходові і на випадок потреби — буде боротися по його боці, — заявив італійський прем'єр Шельба на масовому зібранні своєї Християнсько - демократичної партії в Римі. Він перестеріг водночас своїх однодумців перед „глупотою або помилкою" „залицятись" до лівих соціялістів Ненні, які від років тісно співпрацюють з комуністами. Він зробив цією заввагою очевидний натяк на інавґураційну промову нового італійського президента Джованні Ґрончі, який поручив поширити базу уряду, щоб включити до нього лівих соціялістів, Прем'єр Шельба одверто опрокидував „надто поквапні" висновки, що їх робила американська преса на підставі згаданого виступу нового італійського президента. Це, мовляв, був „епізод, який не має значення". Шельба не називав Ґрончі за іменем, але його промова була ясним нав'язанням до останнього президентського вибору та його відгуку в закордонній пресі. Тому Шельба апелював до християнських демократів, щоб вони своєю єдністю опрокинули острах закордонних кіл, що та керівна в Італії партія розколеться. Західньо - Европейська Унія, НАТО й Паризький договір — це, мовляв, ті стовпи, на яких спірається італійська закордонна політика і весь італійський нарід так думає, за вийнятком комуністів і їх ліво - соціялістичних союзників. Шельба спротивився порівнюванню Італії до Австрії і суґестіям, наче б Італія могла стати невтральною. Австрія, мовляв, втратила була свою самостійність і купила її назад від СССР за ціну своєї невтральности. Італія — вільна країна і не потребує купувати своєї волі.

Совєти розділюють плянування, щоб збільшити індустрійну продукцію

Москва. — Совєтський прем'єр Булґанін подав до відома про зміни в совєтській державній політиці плянування, що мають на меті збільшити індустрійну продукцію Совєтського Союзу. Дотеперішня державна комісія плянування має бути розділена на дві: одна буде займатися плянуванням майбутнього розвитку, друга — координуватиме актуальне індустрійне плянування. Комісію плянування очолював досі Сабуров, протеґований Маленкова. Розподіл цієї комісії визначає деяку деґрадацію Сабурова і дальше зменшення впливів Маленкова. Обидві комісії плянування будуть підпорядковані безпосередньо раді міністрів. Відбулися нові зміни після виступів Хрущова, який критикував гостро недоліки і занедбання в сов. індустрії.

Найвищий Суд вирішить справу окремих шкіл для кольорових дітей

Вашинґтон. — Головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен заявив, що ще перед відходом на вакації Найвищий Суд вирішить, як треба здійснювати скасування окремих шкіл для дітей кольорових батьків. В цих днях минув рік, як Найвищий Суд вирішив, що утримування окремих шкіл для неґритянських дітей незгідне з Конституцією цієї країни. Минулого місяця в Найвищому Суді відбувалися переслухання, як треба здійснювати скасування незаконної сеґреґації в школах. Представники неґритянського населення домагалися судового наказу для здійснювання рішення з минулого року. Представники білого населення домагалися, щоб касування окремих шкіл для кольорових дітей відбувалося поволі і ступнево, бо негайне введення спільних шкіл для білих і кольорових дітей могло б спричинити те, що деякі стейти скасували б публічні школи, щоб можна було в приватних школах окремо навчати білих і кольорових дітей.

Новий рекорд американських турбомоторових бомбардувальників Ф-84

Нюкестл (Австралія). — Чотири американські турбомоторові бомбардувальники типу „Тондерджет" або Ф-84, встановили новий рекорд безперервного лету перелітаючи 4,840 миль з Токіо в Японії до Нюкестл в південно-східній Австралії. Лет цих бомбардувальників тривав 12 годин і 10 хвилин і відбувався під командуванням полковника Гарольда М. МекКлелленда, командувача 49-ої групи бомбардувальників П'ятої Летунської Збройної Сили. Добутий рекорд перевищив на понад 200 миль такий же встановлений американцями рекорд в 1953 році. Австралійська преса присвятила цьому летові перші сторінки своїх газет.

Сенатська Комісія проти тривкої допомоги фармерам

Вашинґтон. — Сенатська Сільсько-господарська Комісія більшістю 8-ох до 7-ми голосів вирішила, щоб в справі законопроєкту про тривку допомогу фармерам, яка мала б виносити 90 відсотків паритету, переводити дальші переслухання. Це голосування вважають перемогою уряду, який противиться тривкій допомозі фармерам для підримки цін на фармерські продукти. Уряд підтримує „пливку" допомогу фармерам в висоті 82,5% паритету, щоб тим способом контролювати продукцію фармерських продуктів та не збільшувати запасів харчів в урядових магазинах. Палата Репрезентантів прийняла законопроєкт про тривку допомогу фармерам в висоті 90 відсотків паритету. Гадають, що переслухання в Сенатській Сільсько-господарській Комісії може протягнутися так довго, що цього року Конґрес не зможе вирішити цієї справи, і залишиться пливка допомога фармерам у меншому паритеті, яку підтримує уряд Айзенгавера.

ТРІЙКА МАЛЯЙСЬКИХ МЕДВЕДІВ У ГЕЛЬСІНКАХ

Загальною симпатією фінляндської публіки тішиться трійка маляйських медведів в зоологічному городі в Гельсінках. Вони, як добре витренована дружина, ловлять кидані їм помаранчі і яблука.

Арґентинська поліція не допускає вірних до церков

Буенос Айрес, Арґентина. Команда поліції в провінції Кордоба наказала римо-католицькому духовенству не відправляти вдячних богослужень без окремого дозволу поліції. Одночасно заарештовано ще трьох священиків і трьох світських католиків. Біля деяких церков стояли поліцисти і не впускали вірних, які хотіли взяти участь у відправі традиційної Святої Годин. Один кармелітський священик заявив, що він не приймає до відома наказу поліції, бо відправа вдячних богослужень — це приватна справа вірних, які мають право без окремого дозволу поліції відвідувати церкву. Поки поліція обсадила церковні двері, частина вірних ввійшла в середину, і священик поблагословив їх і відпустив додому. В інших церквах заповіджені відправи Святої Години не відбулися. Командант поліції, капітан Луїс Домінґез заявив, що заборону відправляти зі Богослуження без окремого поліційного дозволу видав він через те, що „деякі священики й світські особи використовують церкви як бази для протиурядової аґітації.

● **Уряд ЗДА** дав дозвіл десятьом совєтським сільськогосподарським спеціялістам прибути до Америки, щоб на протязі місяця знайомитися з американським сільським господарством. Ці совєтські гості прибудуть як урядові особи, і тому не повинні робити відтиски пальців, як цього вимагають при видачі візи звичайним відвідувачам.

● **Д-р Дж. Роберт** Оппенгаймер заявив, що пробні атомові експльозії в Неваді зовсім нешкідливі для населення. Але, сказав він, під час війни від експльозій атомових або водневих бомб потерпіли б і ті люди, які були б далеко від місця вибуху. В Неваді випробовують малі бомби і роблять це дуже обережно, коли немає великого вітру.

В АМЕРИЦІ

● **У Феніксвіллі, Па.,** у віці 80-ох років помер американський суддя Найвищого Суду ЗДА Овен Дж. Робертс. В 1930 році він покинув адвокатську практику, яка давала йому 150,000 долярів річного прибутку, і став членом Найвищого Суду, в якому працював до 1945 року. Він мав славу відважного судді, який своїм голосом вирішував важливі правничі проблеми.

● **Президент Айзенгавер** прийняв запрошення відвідати три стейти — Вермонт, Ню Гемпшір і Мейн — в днях від 22 до 27 червня. Президент не зможе виконати своєї обіцянки, якщо в тому часі мусітиме їхати на конференцію Великої Чвірки, яка має відбутися, правдоподібно, у Швайцарії.

● **Смитсонієн Інститут** у Вашинґтоні дістав у дарунок від директора Вашинґтонського зоопарку д-ра Вільяма М. Манна 117,000 мурашок. Манн почав колекціонувати мурашок, коли ще мав сім років.

● **В Нюйоркському шпиталі** лежить хворий 52-річний ватажок циганського племени Мічелл — Френк де Метро. Його відвідують цигани з усіх стейтів. Одного вечора 200 осіб зібралися в вестибюлі шпиталю і навколішках молилися за його видужання. З пошани до нього цигани племени Мічелла іншого провідника не обирають.

● **Посадник Західнього Берліну** д-р Отто Зур прибув до ЗДА, щоб взяти участь на Крайовій Конференції посадників американських міст. В товаристві німецького амбасадора д-ра Гайнца Крекелера він відвідав президента Айзенгавера, якому подякував за американську допомогу Берлінові. І д-р Зур і президент Айзенгавер висловили надію, що вкінцевозі Німеччина буде об'єднана.

В СВІТІ

● **Італійський духовник,** єзуїт, Пієтро Леоні, перебув 10 років на засланні в кількох совєтських таборах невільничої праці. Випущений тепер на волю, вернувся до Італії. По дорозі він у Відні заявив журналістам, що зустрінувся в совєтських таборах з двома американцями: лейтенантом летунства, який помер у таборі, і комуністом, який виступав під прізвищем Краснов.

● **Дев'ять індійців** з 33-членної делеґації індійських професійних спілок до комуністичного Китаю, перервали свою візиту до Китаю і вернулись до Індії. Вони заявили, що китайські комуністи намовляли їх, щоб вони погодилися на скликання азійсько - африканської конференції в робітничо - професійних справах — під протекторатом комуністичного Китаю. Індійці відмовились.

● **В англійській** дипломатії зайшли зміни: Гамфрея Тревельяна, шарж д'аффера у комуністичному Китаї, який недавно дістав був доручення посередничати в нав'язанні американсько - комуно - китайських переговорів, — призначено амбасадором у Єгипті, а його становище зайняв Кон О'Нейл, голова інформаційного відділу в міністерстві закордонних справ. Дотеперішній англійський амбасадор в Єгипті, сер Ралф Стівенсон, заслужений у справі договору про Суез, переходить в стан спочинку через старість. Кажуть, що дипломатична служба в комуністичному Китаї — найгірша.

● **Середню Англію** зненацька навістила сніговія. У деяких околицях сніг покрив поля завгрубшки на 8 цалів. У самому Лондоні була тоді гарна погода. Буря, що перейшла над Каналом між англійським островом і Францією, примусила найбільший англійський пасажирський корабель „Квін Мері", що плив з Ню Йорку до Савтгемптону, заякоритись біля острівця Вайґт.

● **У Західньому Берліні** засудили на 12 років в'язниці Ґергарда Бека, який пробував схопити німкеню, що працює на американській радіо висильні додавши їй до чарки вина отрути. Замах не вдався, бо німкеня мала ще силу закликати поліцію. Бек — підісланий комуністичний агент.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗВІТ ДОЛЛЕСА

Після двох тижнів перебування в Европі та участи в направду історичних подіях, які сталися на тому континенті, державний секретар Джан Фостер Доллес минулого вівтірка увечері звітував про ці події президентові Айзенгаверові та американському народові. Увагу звертала вже сама форма звіту, бо вона вірно віддзеркалювала не тільки американські демократичні звичаї і практику, але й американський дух та становище у важливих проблемах.

Звіт Доллеса був передаваний крайовою радійовою і телевізійною сіткою з' т. зв. Овального бюра Білого Дому. Мав він характер радше звичайної, дружньої розмови між двома громадянами. Президент, називаючи державного секретаря на ім'я, ставив йому запити, а державний секретар Доллес відповідав, вияснюючи поодинокі актуальні проблеми. Форма і зміст цих запитів і відповідей свідчили про одне велике бажання і ціль Америки: мир! Але при цьому два найвищі представники американської політики взагалі, а закордонної зокрема, не залишали також і жадного сумніву щодо труднощів та перешкод, які ставить у цьому змаганні до миру імперіялістична і агресивна Москва.

Президент Айзенгавер формулював свої запити так, що вияснював у них і деякі принципи американської політики, і поодинокі практичні заходи, що попередили ті події, про які звітував державний секретар Доллес. Запити і відповіді заторкували не тільки Европу, але й Азію. Президент Айзенгавер і державний секретар Доллес недвозначно вияснили, що останні дипломатичні успіхи Заходу треба завдячувати, в першу чергу, скріпленій не без труду західній оборонній системі, а зокрема американській рішучості. Американська політика „миру через силу" почала давати добрі результати скоріше, ніж можна було сподіватись.

Оцінка, яку президент і державний секретар дали останнім подіям в Европі і Азії, зокрема включенню Західньої Німеччини до НАТО та підписанню договору про незалежність Австрії, як теж плянованій зустрічі голів чотирьох великодержав, не відбігає від тієї, яку вже раніше можна було вислухати чи вичитати в публічних коментарях. З цього приводу президент Айзенгавер навіть висловив своє вдоволення, вважаючи, що американська публіка в своєму ставленні до таких справ і до їх розв'язки сьогодні „більше дозріла", ніж кілька років тому.

Інша річ, що американський нарід міг би зробити подібний комплімент і на адресу свого уряду. Бо, як виходить із звіту Доллеса та тверджень Президента, уряд сьогодні вже не має жадних ілюзій щодо справжньої суті большевизму та справжніх цілей Москви. Доллес виразно ствердив злочинність характеру большевизму та агресивність цілей Кремлю. Іншими словами: большевизм — це паршива *вівця в порядному світовому суспільстві, а Москва* — це вовк між ягнятами. Як же тоді пояснити совєтську „згідливість" в справі Австрії? Доллес вияснив: „Я ані одної хвилини не думаю, що вони (совєти) раптом повірили в Бога, чи навернулись. Але могло статися, що вони з практичних мотивів подумали, що їм могло б принести більшу користь хвилеве достосування до деяких законів і практик, які нормально правлять у цивілізованому світі . . . Ця можливість заслуговує бодай на те, щоб її перевірити".

Проте, це ще далеко не означає, що західній світ може цією думкою задовольнятись. Навпаки. Це було б великою небезпекою, якби вільні народи дали себе приспати тактичними совєтськими потягненнями, і зменшили свою увагу до совєтської загрози та свою готовість її кожночасно зустріти, — твердив Доллес.

Висновок з цього зробив президент Айзенгавер, кажучи: „Одним словом, ми залишимось сильні і сторожкі, хоч і не думаємо кидати надії на можливість приходу нового світанку, хоч і як повільно сходило б сонце".

Думаючи про американський та інші вільні народи, надії президента Айзенгавера і державного секретаря можуть бути корисні, як і кожна надія. Це тим більше, що ця країна самими тільки надіями не задовольняється, і вони не зменшують її реалізму в практичній оцінці ситуації, себто в постійному збільшуванні та скріплюванні оборонної сили вільного світу. На жаль, ці надії ні в чому не полегшують страшної долі соток мільйонів людей поневолених країн, яким большевицька роса готова виїсти не тільки очі, але й з'їсти їх самих, поки прийде той світанок, на який Америка не втрачає надії. Цей світанок прийшов би напевно і скоріше, якби надії на нього зв'язувала Америка менше з можливістю „достосування" Москви до цивілізованого світу, а більше з визвольними змаганнями поневолених народів.

КОНЦЕНТРАЦІЯ ДОБРОВІЛЬНИХ ПОЖЕРТВ

Кампанії збирання добровільних пожертв на найрізнородніші цілі в Америці привели до застанови як владу, так і самих жертводавців. У стейті Ню Йорк група законодавців подала законопроєкт в леґіслятурі в Олбані, щоб завести контролю над організаціями, які звертаються до загалу за пожертвами; у місті Лос Анджелес, у Каліфорнії, група підприємств зорганізувала кооперативи для зосередження пожертв, щоб таким способом позбутися прохань, закликів, а то й вимог посилати окремі пожертви на ту чи іншу ціль.

Нюйоркський законопроєкт ще не діє, а каліфорнійський уже ввійшов у життя. Варто застановитися над його діянням для науки іншим стейтам та громадам.

У повіті Лос Анджелес є дві тисячі добродійних установ, що дістали право збирати пожертви на свої цілі. Коли така установа чи організація проголосить свою кампанію (відомий в Америці „драйв"), тоді сотки й тисячі підприємств дістають прохання не тільки дати пожертву з своєї каси, але й зібрати пожертви від їхніх працівників. Звичайно, не кожна установа діждеться відповіді на таке прохання. Якщо, одначе, воно прийде від спільної міської організації, відомої під назвою „комюніті чест", тоді багато підприємців складають пляни допомоги у збірці, переводять її шляхом „розмету" (репартиції) на своїх працівників під час тижневих чи місячних виплат. Спочатку мало хто проти цього обурювався. Та коли такі кампанії повторювалися раз-у-раз, а деякі з них забирали з одного тільки підприємства (як ось Форд Мотор Компані з Дітройту) до 100,000 долярів, тоді керівники підприємств почали перевірювати справу. Тут бо йде не про самий даток, а про переведення кампанії в своєму крузі діяння: треба ж підготовити працівників, що збірка буде переведена; треба це зазначити у виплатах, і треба, призбиравши гроші, їх перечислити та відіслати у призначене місце. Отже, тут іде не тільки про саму збірку чи пожертву, а про її адміністрацію, яка вимагає витрат і часу.

Отак зродилася думка зорганізувати кооперативну централю, до якої підприємства посилали б свої пожертви, перевівши збірки серед своїх працівників, а вже сама кооператива вирішувала б, на яку ціль призначити якусь частину зібраних фондів. Постало дві централі: „Асошіейтед Ін-Груп Донорз" і „Лос Анджелес Еріа Білдінг Фондс". Ці організації відомі тепер під скороченими назвами „ЕЙД" (Допомога) і „Білдінг Фондс" (Будівельні фонди).

Відомо, що федеральний закон про податки дозволяє підприємцям звільняти від податків якусь частину чистого заробітку, якщо вона пішла на добродійні, філянтропійні цілі. Останніми роками коло чотирьох більйонів податкових грошей, отже понад 10 відсотків, прийшло з пожертв від великих підприємств. У Лос Анджелесі коло 200,000,000 долярів пожертв дістають згадані кооперативи для розподілу. Будівельні фонди призначаються на побудову шпиталів, притулків для старців, сиротинців і т. п., а „Допомога" йде на іншого роду цілі, — Червоний Хрест, Товариство Допомоги Хворим на Серце і ін.

Минулого року кооператива „Допомога" охоплювала 112,000 робітників, затруднених у 700 підприємствах, або зорганізованих в робітничих юніях. Після обрахунку ствердженo, що кількість осіб, які складають пожертви через централі, зросла подвійно, кількість корпорацій і підприємців, які приступили до такої акції збільшилась із 127 до 330, а сума пожертв піднеслась на 23 відсотки.

Виявляється, що люди в засаді не противляться складанню пожертв, — в Америці жертвенність на добродійні цілі така самозрозуміла, як і життьове забезпечення. Одначе, якщо люди обурюються, то це проти безупинного докучування при збиранні датків та пожертв. Коли яке підприємство в Лос Анджелесі приступає до кооперативи, що розділює пожертви, воно зобов'язується скласти якусь суму грошей упродовж року, призначає собі відповідний час на переведення збірки серед своїх працівників і відсилає до спільної каси призбирані фонди, залишаючи вже самій кооперативі розподіл і рід цілей, на які ці гроші будуть передані. Щоб позбутися поодиноких прохань чи прохачів, підприємство дістає від кооперативи посвідку, що воно від себе вплатило свій пай на добродійні установи, і тому не полагоджує поодиноких зголошень чи прохань, щоб не витрачати часу. Практика виявляє, що при цьому способі кількість жертводавців і висота складаних пожертв росте.

Очевидно, що кооперативи не обмежують своєї праці до адміністрації призбираних фондів. Вони самі співдіють з жертводавцями й прохачами чи потребуючими, освідомлюючи загал населення про потребу в пожертвах, як і про потребу в контролі над пожертвами. Моральний бік такої справи має великий вплив на загал, який часто ворожо наставлений проти прохачів тому, що вони не мають спроможности складати публічні звіти, а бувають теж і випадки нечесного переведення збірок. Відомо, що притягнути до суду „натягачів", не легко, і тому багато людей воліють стриматися зовсім від пожертв. Отже зосередження добродійних пожертв в контрольованих установах має благодійний вплив як на збирання так і на розділювання фондів.

Серед українців справу пожертв на українські цілі розв'язує в подібний спосіб Український Народний Фонд та періодичні збіркові акції ЗУАДКомітету.

(С)

ЧЛЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ, ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ФАЛЬШИВЕ УЯВЛЕННЯ ПРО АЗІЮ

В Европі й по нинішній день ще дещо покутує принизливе відношення до понять „Азія-азіяти". В устах европейців (звичайно, не всіх, а пересічних обивателів) „Азія й азіяти" — це синонім дичі, варварства, примітивізму, анальфабетизму, всього найнікчемнішого й наймізернішого. Такого погляду тримаються здебільша й українці. Недавно можна було читати, як один наш інтелектуаліст з досить відомим іменем, лаючи большевиків, знаходив якнайядернішу для них характеристику у слові „азіяти". Це принизливе поняття так якось закоренилось, що люди вимовляють слова „Азія-азіяти" ніби з самозрозумілою погордою та почуттям власної (европейської, української) вищости. Але коли можна це вибачити пересічній людині, то дивно вражає це у високоосвічених інтеліґентів. В Америці та на европейському Заході зустрічається така манера щораз рідше, бо там швидше пізнала Азію, маючи по всіх університетах і фахових школах молодь майже з усіх країн Азії. Ще менше погірдливо ставиться до Азії західній політичний світ, який стежить за подіями, цікавиться тереном Об'єднаних Націй, придивляється подивугідному розвиткові молодих самостійних держав на середньому й південному азійському Сході.

Великий нюйоркський магазин „Нюзвік" друкує вже третю з черги статтю одного з своїх редакторів Ернеста Линдея з його подорожі по Середньому і Далекому Сході. В останній з них, з 9 травня ц. р., Линдей звертає увагу на надзвичайно високий рівень загальної і політичної освіти азійських дипломатів, що були присутні на недавній конференції в Бандунгу. Своїм знанням світових проблем, інтеліґенцією і хистом вони дорівнювали найліпшим представникам західніх націй. З описів конференції можна було вичитати також про високу товариську культуру цього гірського індонезійського міста. Виявилося, крім того, що всі без вийнятку представники Азії були знаменито зорієнтовані в суті, вартості й значенні комунізму, ставлячись до нього явно вороже. Якщо Чу Ен-лай здобув там якийсь успіх, то це був успіх персональний, що його завдячує він своїм надзвичайно гладким манерам і ввічливості, з постійним підкреслюванням у політичних виступах — миролюбности і згідливости. Серед українців погорда до Азії-азіятів датується, здається, від наїздів татар і зневажливого говорення про монголів вже в новіших часах України, дармащо й наш нарід чимало перейняв від монголів. В західній історіографії Джинґісхан давно вже перестав бути тільки синонімом варварства: студії про його часи і монографії про його особу свідчать про геніяльно зорганізований ним похід із Зовнішньої Монголії через Тибет до Індії і потім на захід, через „браму народів" вище Каспійського моря ген аж до Германії. Заведення цікавого державного уладу, організація війська, стратегія і тактика, поруч із державною мудрістю — це були теж, об'єктивно стверджені, прикметні риски цих володарів і їх держав. А жорстокість не була тільки їхнім середньовічним монополем.

У центральній Азії або Ірані, за вислідами антропологічних студій, уперше розвинулась людина. Цю теорію підтримали також геологи, що аналізували умовини терену, й археологи і антропологи, що вивчали найдавніші сліди людських істот. Південно-західня Азія була колискою найстаршої у світі культури. Археологія з її поділом на періоди, що сягають 5 тисяч років перед нар. Христа й більше, та праісторія — головним тереном своїх студій мають Азію, а щойно потім Чорноморський басейн і західній обшир Південної Америки. У ділянці духової культури — передусім усі великі релігії світу — християнізм, буддизм, гіндуїзм і іслям — постали на азійському континенті. З усіх існуючих тепер держав Китай має найстаршу списану історію, що сягає 12-го сторіччя перед Христом, а її праісторія сягає 3,000 років перед Хр. Вавилон і Ассирія є одним з тих західніх і південно-західніх азійських країн, де знайдені пам'ятки культури сягають 4,000 років перед нар. Хр., а міт про „Вавилонську вежу" є тільки відгуком факту, що там власне була колиска найбільш плеканої і розвиненої мови. В порівнянні з цими країнами, „молодою" є історія Японії чи Індії. Туреччина, Персія (Іран), арабські країни, Малаї, Індо-Китай — це все країни Азії, і дивитись на них „згори", це значить доказувати повне незнання впливу деяких тих народів і їхніх культур на формування історії і культури европейського Заходу. Пригадати хоча б симбіозу гелленської культури з близько- і середньо-азійською, вплив арабської культури наслідком панування арабів аж до 15 сторіччя в Еспанії, вплив Туреччини на духовість південно-східньої Европи.

Невірним, з ґрунту фальшивим є погляд, що це все такі старі часи, які не мають стику з сучасністю. Культура ніякого народу не вривається і в її історії ніде, навіть після найбільших катаклізмів, немає періоду пустки. Люди звикли недоцінювати все те, чого не знають. Ми не знаємо далеко- і середньо-східньої літератури, музики, мистецтва, далеко- і середньо-східніх народів, і тому ставимось до них, як до неіснуючої величини. Але який це фальшивий і незгідний з дійсністю підхід. Переклади старокитайських побутових романів були наприкінці минулого сторіччя для европейців відкриттям, так само, як сенсацію викликав був Рабіндранат Таґор, як лавреат Нобеля: алеж він теж не народився з пустки. Вже за нашого часу широкій читацькій публіці в Америці „відкривала" Китай письменниця Перл Бук. І властиво щойно тепер „відкривається" Азію, коли після останньої війни колоніяльні азійські країни здобули свою колишню прастару самостійність. Колоніялізм припинив був їх цивілізаційний розвиток. Колись незрівнянні й неперевершені культура і цивілізація цих народів не сто, а тисячомилевими кроками наздоганяють Захід. Не треба ніколи забувати, що азійці дивляться на европейців і на американців згори, як на „новобагатченків", яким мастки дозволили зробити поступ у різних ділянках науки й розвинути техніку, але яких „правдива" духова культура стоїть куди позаду їхньої, азійської.

Отож треба бути дуже обережним з принизливим ставленням до Азії-азіятів, особливо нам, українцям, які мають аж надто багато доказів із свого минулого і сучасного, як прерізні „іберменші" у широкому світі ставляться до нас, також „не признаючи" нас, тільки тому, що нас не знають.

Мирослав Прокоп

ШОСТИЙ КОНҐРЕС І УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА СПРАВА

IV

Внутрішні питання української еміґрації і УККА

Займаючи становище до актуальних зовнішньо-політичних питань, Шостий Конґрес, подібно як попередні, мусітиме присвятити також свою увагу внутрішнім питанням української еміґрації. Питання ці чи не в найбільшій мірі хвилюють нашу публічну опінію напередодні Конґресу. Вже сам цей факт дуже вимовний: він вказує, як все таки наша спільнота, також в Америці, потопає у внутрішніх питаннях в час, коли над українською справою нагромаджені назовні важкі хмари.

Практично тут йде про два питання, отже: 1) відношення УККА до українських політичних центрів в Европі, 2) про принцип організації майбутнього УККА, тобто заступництва в ньому тих елементів, що ідейно пов'язані з різними політичними течіями української еміґрації.

Щодо першого, то часто піднімається погляд, що дотеперішнє ідейне пов'язання УККА з европейськими політичними чинниками створює великі труднощі та що це треба змінити. Пропонована зміна мала б заключатися зокрема в тому, щоб не давати матеріяльної допомоги на визвольну боротьбу на українських землях та на зовнішню акцію на еміґрації. Цікаво зазначити, що такий погляд заступають також ті, які в іншому місці постійно говорять про потребу підтримки боротьби в Україні та вважають себе видатними її речниками.

Є ясним, що справа матеріяльної допомоги українським політичним чинникам в Европі є питанням похідним, тобто другочерговим. Принаймні якщо йде про визвольну боротьбу на українських землях, то кожному ясно, що допомога УККА не може покрити її вимог та що тут радше йде про символ позитивного ставлення до цієї боротьби. Справа отже йде про принцип політичного ставлення, а не про саму тільки форму чи розмір допомоги.

Бо не можна забувати, що весь ідейний зміст кожної політичної еміґрації заключається у факті її ідейного пов'язання і допомоги рідним землям. У довгих десятиріччях розвитку американських українців і їх політичного мислення, ця думка була завжди провідною і унапрямлюючою. Ідея допомоги рідним землям була тут, в Америці, завжди мобілізуючою силою в діях українських поселенців. Тільки в атмосфері такого духового наставлення могли постати такі імпозантні здобутки американських українців як відомі організації обезпечення, що є рівночасно рушійними силами громадської і політичної активности, могли бути організовані церковні громади, могли бути висилані тисячі долярів на оборону українства в Західній Україні, на Закарпатті тощо. Тільки в такій атмосфері могли із українських поселенців вирости тут провідні діячі другої чи третьої ґенерації, які віддають великі послуги українській визвольній справі. Хто хотів би ідейно і політично відтягнути УККА від осередків української політичної акції поза Америкою, які, при всіх їхніх недотягненнях, є посередниками між американськими українцями і Україною, і заступниками українських визвольних змагань, той несвідомо підривав би коріння, соками якого живиться вся українська еміґраційна спільнота, отже також поселенці в ЗДА. Такі „ізоляціоністичні" тенденції незгідні також з політикою ЗДА та їх уряду. Тому нічого дивного, що коли такі тенденції були видвигнені на одній з річних нарад УККА по П'ятому Конґресі, репрезентанти американських українців на тій нараді їх відкинули. Бо не випадковим є те, що сам статут УККА передбачає, побіч обов'язку піддержки зусиль Америки, завдання допомагати визвольній боротьбі українського народу.

Що творить ті головні елементи української сили? Поперше, це факт, що український нарід відновив свою незалежну державу 38 років тому і її збройно захищав, та що повна державна незалежність є провідною метою, до якої здійснення прагне весь український нарід. Другим вирішальним чинником в акціях в користь української визвольної справи на Заході є те, що ця боротьба за незалежність ніколи в Україні не припинялась, що вона була зокрема ведена в минулому воєнному періоді, та що досі її продовжує весь нарід в революційних, організованих і в інших формах. Третім чинником нашої безсумнівної сили є те, що навіть наш головний ворог мусить формально визнавати державний характер української нації.

В цей спосіб, головними елементами сили в ставленні української визвольної справи на Заході є: 1) ідея Української Народної Республіки, чи ідея української держави взагалі, як вияв державного відродження української нації в 20 сторіччі, 2) ідея Української Головної Визвольної Ради та споріднених з нею формацій, як вияв організованої боротьби українського народу у воєнному та повоєнному часі аж до наших днів, та факт боротьби всього народу у різних формах, 3) факт формально-державного характеру української нації, дармащо це має місце у формі накиненої УССР. . . .

Якщо йде про внутрішньо-політичні висновки з того, то тут йде про те, щоб УККА і в дальшому перебував в ідейному зв'язку з тими українськими чинниками, що заступають зарівно елементи давнішої традиції, як і сучасної боротьби. В цьому відношенні Шостий Конґрес повинен покористуватися провідними ідеями відносних постанов, що були прийняті на П'ятому Конґресі.

В організаційно-структуральному відношенні така постановка означає збереження досягненої в 1952 році єдности у верховній українсько-американській централі. Єдність в УККА, в розумінні заступництва в ньому всіх українських політичних відтінків мусить бути, з одного боку, визнана за принцип всякої української політики на цьому терені. Без єдности немає ділового заступництва українських визвольних справ на терені ЗДА. Без єдности не може бути мови про будь

(Закінчення на ст. 3-ій)

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

(29)

Мітинґи безупину відбуваються далі. Двічі, а то й тричі на день, хоче чи не хоче, як це бачу, приїжджає авто по проф. К. Студинського, і він мусить іти промовляти на мітинґу залізничників, умових працівників, студентів: поставили його в такі умовини, що він не сміє відмовитись від цієї . . . чести.

Якось одного дня, перед самим полуднем, пішов старенький Кирило Осипович у якійсь там справі — була це якась інтервенція в справі якогось із його колишніх противників за Польщі — до товариша академіка Олександра Корнійчука, що мешкав у готелі „Жорж". У цім готелі, де жили всі совєтські достойники, просить старенький професор дверника, щоб зголосив його у товариша орденоносця. Дверник пішов і зараз же вернувся й сказав:

— Товариш академік беруть купіль; їм роблять манікюр і педикюр. Просять вас прийти пополудні!

— Ви уявіть собі! Манікюри й педикюри! — каже до мене професор Студинський. — А мені й у голову ніколи пошкробатися!

— Добрий знак! — відповідаю. — Дрібноміщанська Европа товариша орденоносця розбирає!

За два дні перед зборами Конституанти, яку мав відкрити, як найстарший віком, депутат проф. К. Студинський, принесли йому готову, на машинці написану промову, яку мав він виголосити на тому відкритті. Старенький прочитав ту промову раз і ще раз, щось поміркував і сказав:

— Всього того, що написано, не можу виголосити. А передусім, ті історичні моменти з історії взаємин Богдана Хмельницького і Москви, — це все зовсім перекабачене!

На це я ніже словом не відізвався, щоб старенького, якого я за його добре серце любив, не розпалювати ще більше, бо він і сам був подратований. Мовчав і, тримаючи в руках промову, думав проф. К. Студинський. Знаю напевно, що кудись із тією промовою ходив, виторгував у когось деякі зміни, але я її не читав і не чув.

Врешті, прийшов день 26 жовтня 1939 року: Збори Конституанти Західньої України. Був це четвер — осіння днина, мовчазлива, загадкова, сіра в туманах висіла в просторах і пригноблювала душу. Все місто було прибране в червоні прапори, усі трамваї — у портрети „рідного" Сталіна й інших, а всіх обов'язково „рідних". На всіх майданах ревіли голосники. По всіх вулицях стояли безконечні черги біля харчових крамниць. Нова нужда Галичини вишкірювала зуби. А від готелю „Жорж" по міський театр стояли військові стійки і не пускали людей у сторону театру. Але, як хтось схотів, то міг цей кордон перейти: за таким смільчаком пригасло гляділи втомлені очі солдата.

Засідання Конституанти було відкрите о 9 годині ранку. Відкрив його проф. Кирило Студинський. На зібранні був приявний уряд совєтської України з Корнійцем на чолі, а правдивіше — з Хрущовим на чолі. Був і ген. Тимошенко, командуючий „Українським фронтом". Усіх депутатів і депутаток з Галичини й Волині було до 540, і то 80% українців, а решта поляки й жиди.

Склад Конституанти, сам по собі, дуже цікавий: у ній нема ніякісіньких тих правдивих політиків чи правдивих комуністів. Це — збір учених, музиків, лікарів, акторів, мистців, поетів, інженерів, танечниць, селян і робітників. Між цими депутатами були й смішні одиниці! Бо хіба ж Д. Н., молода й гарна дівчина, добра і солідна балетниця, — хіба ж вона політик? А Василь Варвінський, а проф. Паньчишин, а проф. К. Студинський, — хіба ж це політики? Розумію — політика стилевого! А що ж говорити про такого — між іншим, знаменитого, холоднокровного, відважного старшину на фронті, під рукою якого і я був у 1916 році! — Петра Франка? Це ж повний невіглас у житті і в політиці! Так, що ця Конституанта, крім свідомих селян і робітників, це справжня нерозназнака! Але й у цьому випадку видно хитрий підступ Москви!

Ця Конституанта радила, ухвалювала, проголошувала параграфи, резолюції. Проголошено й злуку Західніх Земель України з совєтською Україною. Все таки в п'ятницю, 27 жовтня, мала ця Конституанта цікавий для України момент, який виявив, що всі наші селяни і більшість робітників, це, безсторонньо сказавши — справжні, політично свідомі українські самостійники. За останні сорок років наших визвольних змагань ця трагедія часто повторюється: маса відважніше думає і діє, ніж інтеліґенція. Порядок дня цієї Конституанти приніс на чергу нарад польських колоністів на землях Західньої України. Викидати їх чи залишити? Комуністи — українці й жиди та поляки — обстоювали, що польський селянин так само, як і наш, скроплює своїм потом ту землю, на якій працює, і має на неї однакове право. На це, без ніякого попереднього порозуміння, половина Конституанти, селяни і робітники наші, зчинила гамір, живо й рішуче запротестувала проти такого поставлення справи: осадників і польських колоністів треба викинути! На залі зчинилась метушня. Комуністи стали кидатись, мов опарені, щоб утихомирити цей очевидний бунт. Трагікомічним голосом заревів поет Тудор:

— Увага!!! Увага!!! Увага!!! На залі між нами знаходиться небезпечна націоналістична бестія! Товариші! Зимної крови! Увага!!!

Забрав голос і секретар КП(б)У Хрущов:

— Товариші! Справа польських осадників і колоністів на землях Західньої України — це дуже нелегка справа. Моя особиста думка на цю справу така: їх усіх треба звідсіля викинути, бо були вони шпигуни і донощики панської Польщі. Така моя особиста думка. Але цієї справи не берімось розв'язувати тут. Залишім це для вирішення сільрадам на місцях. Це їхнє діло!

Цей тактичний маневр Нікити Хрущова, — який і так у кулак сміявся, бо ж знав, що не лише поляків викинуть із нашої землі, але й українців запроторять на „раднуюˮ Сибір, — утихомирює Конституанту. Цей факт оповіло мені двоє селян, депутатів, у книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Надто й сам проф. К. Студинський, хоч і не повторив цього моменту дослівно, про що я його й не випитував, на мій невзначайний запит про це відповів:

— Таке було . . .

(Продовження буде)

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

О. Сип

ЗА $18...

(Перед VI Конгресом Американських Українців)

Читав я в газетах, мовляв, Шостим Конгресом Американських Українців слабше зацікавлення, ніж було — три роки тому — П'ятим.

Звідкіль люди такі твердження беруть — направду не знаю. Я навколо себе якраз навпакичне бачу.

. . . П'ятий Конгрес . . . Ну, що ж такого було во врем'я оно? — Нічого не було! Люди вибрали делеґатів, делеґати вибрали чим їхати, а сіли в те, що вибрали і — все!

Де ж тут велике зацікавлення?

А тепер таки велике, таки зацікавлення.

До Конгресу ще далеко — каменем не докинеш — а народ уже шу-шу, шу-шу . . .

— На Конґрес ідете?

— А ви?

— Та їхав би, якби не ті . . .

— Вісімнадцять долярів такси? . .

— Власне!

— Жах! Народний Союз делеґатам своїх конвенцій долярів двадцять „з гаком" дає — а тут з делеґатів здирають. І за що?

— Власне! За що? За що?

— А їхати таки треба . . .

— Власне! . .

Такі розмови в безконечність цитувати можна, сиріч доказано: зацікавлення Конґресом є! Чого натомість нема — зрозуміння для організаторá Конґресу, для УКК, нема. Цілком нема, фатально нема! . . І це, дорогі Читачі (й -тачки) боком нам вилізти може, як іншим путем не повернемо.

Український Конґресовий Комітет виразно з'ясував, чому він реєстраційну таксу — $ 18 на делеґата наклав: 1. він, УКК, має великі видатки; 2. на Конґресі буде бенкет, словом, наша спільнота мусить себе зарепрезентувати так, як цього вимагає честь українського імени та повага української справи . . .

І тут я прошу голосу — в справі формальній!

Заки говорити про властиве, прошу кандидатів у делеґати хто чим має собі з голови порівняння між УКК й УНСоюзом вибити. Союз — допомогова організація — може допомагати. А УКК — політична організація. За політику не раз теж можуть вам дати (навіть більше, як хочете;) — але не грошей... Взагалі, гроші в політиці тільки шкодять. Он — "Америка ...Направо й — ліво всім дає, дає — а „френдів" від того як не було, так нема... Або ж — УКК.... Доки тягнув гроші — все було гаразд. А почав роздавати — зараз ґризні, конкуренції (чом тому більше, як мені?"), платники „вурдяться". Але — до речі!

Над видатками УКК на Конґрес слід би добре подумати. Готель „Комодор", в Ню Йорку — не „шанда" на „ельці", в Мікіс Ракесі! За п'ятку на три дні його не винаймеш. І за сотню, бо й за писячку — ні!...

А де персонал? Де обслуга? А все це дихаліє в суботу „тайм-енд-е-геф", в неділю ж „дабл-тайм", подвійно, собі платити каже... Помножіть сотню (людей) рази п'ятдесят (долярів) — побачите що вийде...

Та й чи тільки зовнішньо Конґрес коштує?... Ось найважча точка програми — привіт від батьківщини. Лебідь шикується говорити — Красноніс протестує. Заля ділиться на „за" і „проти", що — змішані разом — не дають ні „за" ні „проти". Галичин просить і грозить, але його ніхто не чує... Щойно адвокат Пізнак, в ролі Джова Палюки, своїм голосом, п'ястуками й важкою вагою привертає порядок.

Обидвом сторонам інцидент коштує здоров'я, а невтральним — зіпсутий конґресовий сон.

А потім звіт управи, дискусія над звітом, вибір нової управи. За все це, за всі невжиті енерґії, за надії розвіяні, за невдачі особисті й сотні інших справ, хтось мусить заплатити. Хто ж, як не ви, кандидати в делеґати? — Адже не я й не „широкі маси" всі ці історії творитимуть, на м'яких „комодорських" ліжках спатимемо . . .

А тепер додайте до цієї барвистої програми бенкет і скажіть по-бизнесовому: „Все це тільки за $ 18". Не дешево — „лайк борщ"?!.

Я хочу на цьому місці говорити від невдоволених. Вдармо себе в груди: п'ять років тому ніхто проти такси не протестував би, бо — коротко й ясно — міг собі, на бенкеті, своїх $ 18 „відїсти". Сьогодні, це вже понад людські сили — але „хто тому винен? . . Коли хтось не годен — мусить за те знову таки платити! . .

Звичайно, можна дешевше. Можна влаштувати бенкет по-„шапному": делеґати викладають на столи свої „ланч-бакси", а з них присмаки — „бальони", з зеленою паприкою (часником), яйця нам'яко, з помідором, очеревне сало (в пляшці), з цибулею і т. д.

Все це можна б, як би не одне: на нас посторонні глядать. Яке живо мали б американські фоторепортери й часописи на такому бенкеті? . . Сенатори й конґресмени ніколи більше не прийшли б нам те сказати, що вони повинні американцям казати. А м-р Вайлі Україну з усіх сходів хмародеру ОН викинув би . . .

Як бачите не дешевше, — дорожче нам така ощадність обійшлась би.

А втім: в американців бенкет $ 100 коштує! . . Чи ще й тепер є невдоволені? Нема? Тоді їдьте на Конґрес і других намовляйте:

„Їдьмо люди — дешевше ніде не буде! . ."

ЧЕНСТВО В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ — ЦЕ ВАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК І ОСОБИСТИЙ ІНТЕРЕС! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

СЛОВО ПРО УККА

(З приводу різних порад і проєктів перед VI Конґресом)

Як у безпосередньому часі перед П'ятим Конгресом Американських Українців три роки тому, так і тепер, перед черговим Конгресом, що відбудеться в цьому місяці в Ню Йорку, на сторінках української преси з'являються різні й різного характеру та підходу статті, що в них висловлюються міркування, насвітлення, проєкти й поради: що й як є, що повинно бути й що треба вчинити Шостому Конгресові, щоб Український Конгресовий Комітет став таким, як „повинен" бути. Ці статті виявляють деколи й брак знання структури Когресового Комітету та його Керівних Органів. Результат: українська спільнота буває баламучена такими твердженнями й захитана в своому довір'ї до праці й інтенції Українського Конґресового Комітету.

Щоб вияснити деякі помилки, радо поміщуємо наступне вияснення добре поінформованого співробітника УККА:

1. Політична Рада Українського Конгресового Комітету Америки складається з 24-ох членів і до неї входять: заступники редакцій: „Свобода", „Америка", „Народна Воля", „Народне Слово"; редактори „Українського Бюлетеню" і „Українського Квартальника"; 2 експерти (проф. Р. Смаль-Стоцький і д-р О. Ґрановський) і дальших 16 членів, що є репрезентантами певних українських установ та організацій української спільноти в ЗДА. Як такі, є віддзеркаленням думки й настроїв та бажань цієї спільноти.

2. Український Конгресовий Комітет існує й діє на демократичних засадах, в його системі мають повну свободу думки й її вияву всі, що є його членами.

3. Політична Рада не відбувала окремих нарад, але завжди разом із Екекутивою. Ці наради є доступні для української преси, бо в складі Політичної Ради, як повище сказано, є головні редактори української періодичної преси, що завжди мали змогу поінформувати український загал про рішення чи навіть про свої окремі погляди.

4. „Щира порада Шостому Конгресові . . . не побільшувати теперішнього складу Політичної Ради, але навпаки — зменшити його до половини так, щоб вона складалася з 30 членів" — є в делікатній колізії з рахунком: Політична Рада Українського Конгресового Кмітету Америки має загалом усього 24 члени, а Рада Директорів, що складається і з Екзекутиви (11 членів) і Політичної Ради, має всього 35 членів.

5. Теперішній Український Конгресовий Комітет Америки є вислідом широкої консолідаційні платформи, узгідненої репрезентантами усіх українських установ центрального, цілокраєвого характеру і затвердженими п о с т а н о в а м и П'ятого Конґресу Американських Українців.

6. До всіх авторів міркувань і проєктів треба поставити мале і скромне побажання, щоб насамперед познайомитися основно зі Статутом і Правильником для Відділів. Зрозуміло, що для покращання та удосконалення праці можуть причинитися своїми порадами передусім ті громадяни, які беруть активну участь бодай у праці місцевих Відділів.

ШОСТИЙ КОНҐРЕС І УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА СПРАВА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

яку ефективну українську акцію на цьому терені.

З другого боку, єдність це реальна консеквенція існуючого в нас внутрішньо-політичного укладу. УККА є централею американських українців, але тим не менше, ще довго в ньому будуть віддзеркалювані різні течії української еміґрації. Можна це вважати некорисним. Але воно краще як розбиття. Воно краще також як монополізація загально-громадської установи будь-яким одним політичним чинником. Що більше, користуючись тим досягненням, яким від 1952 року є єдність, Шостий Конґрес не тільки повинен подбати про її збереження, але також повинен категорично вимагати здійснення єдности українських політичних сил в Европі.

Очевидно, єдність в громадському житті не є самоціллю, але засобом до цілі. Коли ми говоримо про єдність в УККА, то думаємо про найбільшу ефективність цієї українсько-американської централі. Але забезпечення такої ефективности видається тим легше, що, попри все політичне зрізничкування, яке виводиться з европейського ґрунту, дуже сильні позиції зберігаються в УККА за силами, що своїм корінням стоять твердше в цій країні, отже передусім за уродженими тут і активними в українському громадському житті. В ньому також до голосу повинні прийти ті сили з нової еміґрації, що за останні роки виросли на цьому терені і в певному відношенні знаменують природний процес розбудови дотеперішньої соціяльної структури американських українців. Завдяки тому процесові розбудовуються кадри нашої професійної інтеліґенції, яка починає здобувати відповідні позиції серед загелу американської суспільности. Очевидно тут йде про елементи активні в українському громадському житті, а не про тих, хто забезпечившись матеріяльно, втікає від українських, а мабуть також і американських справ. Ті останні, слави ні Україні ні Америці не приносять, і про них ми тут не говоримо.

Відповідне місце в нових властях УККА треба знайти також для речників активної в громадському житті студіюючої молоді. Дехто з цієї молоді добивається сьогодні серйозних успіхів в своїх студіях і завтра частина з тих людей знайдеться на відповідальних постах американського громадського, г о с п о д арського, наукотого, а то й політичного життя. Є природним, щоб молодь ця підготовлялась також до того, щоб завтра перейняти в свої руки керівництво громадського життя американських українців.

Врешті питання тих, на плечах яких, в матеріяльному відношенні, спирається діяльність УККА, тобто питання платників Українського Народного Фонду. Про це було вже чимало писано в останніх тижнях, і тому тут можна тільки ствердити, що наскрізь справедливою є вимога, щоб на уклад сил та діяльність УККА мали вплив ті, хто установу цю піддержує в практиці.

Це є отже принципи, на яких, на нашу думку, повинна спиратися побудова нових властей УККА. Поперше, вони дають ґарантію збереження єдности в громадській і політичній централі американських українців. Подруге вони відкривають кращі можливості забезпечити більшу її ефективність і виконну силу. Обі вимоги є сьогодні найбільше на потребу.

(Кінець)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Сити, Н. Дж.

Свято Матері

Минулої неділі, 15 травня ц. р. відбулося в Джерзі Сити традиційне Свято Матері, що його улаштувала наша рідношкільна молодь для всіх матерів і дітей в Джерзі Сиіті. Організацією самого свята зайнялося так само, як попередніми роками, Т-во „Рідна Школа", тобто батьки, учителі та учні тутешньої українознавчої школи. Головною частиною свята була вистава сценічної картини Марії Шостак-Гасюкової „День Матері", попереджена святочним словом „Дитини до матері", що його виголосила з повним відчуттям маленька учен. Рідної Школи Лариса Гамза. Живий образ „Українська Мати під Святим Покровом Богоматері" була доповненням до цієї гарної сценічної картини. Після того відбулося святочне вручення квітів матер'ям та дитяча забава. Поміж окремими частинами імпрези виступали учні та учениці з відповідними деклямаціями в честь української матері. Мистецьке керівництво цілої імпрези було в руках учительки Рідної Школи п. Марії Колодій, колишньої довголітньої опікунки молоді та артистки театру в Тернополі. Ніщо дивне, що під такою опікою і ця вистава нашої молоді вийшла так чудово. Впевнена гра малодих адептів мистецтва, добре виголошення та глибоке переживання своєї ролі роблять завжди миле враження і на глядачів і на самих акторів. Добір деклямацій і декляматорів-учнів та пречудна картина живого образу „Українська Мати під Святим Покровом Божої Матері" глибоко зворушили серця нашої молоді. Вручення квітів діточками для своїх матерів під звуки маршу „Українець я маленький" та маршового „Многая літа" було закінченням першої частини Свята Матері. Про виховне значення самої імпрези та цілого свята не приходиться тут говорити. Воно ясне і всім зрозуміле та в сьогоднішніх часах незвичайно корисне для нас і нашої спільноти. На жаль належне зрозуміння цього важливого виховного фактора в нашому суспільному житті доволі слабо розвинене. Байдужа та „задолярована" більшість громади, здається, зовсім незаінтересована ані майбутністю своїх дітей, ані майбутністю нашої громади в новій нашій батьківщині. Факт цей замітний також і в громаді в Джерзі Сиіті. Поминати його мовчанкою таки годі, тим більше, що в останньому часі відбулося в Джерзі Сиіті, аж дві важливі виховні імпрези, а саме імпреза Пласту „Українські Гаґілки" та „Свято Матері" та на обидвох цих імпрезах те саме сумне явище, а саме невеличка громада тих самих батьків. Решту батьків, тобто майже понад дві сотні, яких діти в більшості виховуються і в Рідній Школі і в Пласті, не обходять не тільки ніякі загально - суспільні виховні імпрези, але навіть участь їхніх дітей в тих імпрезах.

Очевидно, в такому стані працювати нашим виховникам та виховним інституціям і організаціям незвичайно важко. Та вони все ж і [illegible] посвячують всі свої вільні [illegible]чилини для добра нашої мол[illegible].

Нав'яз[illegible] до імпрези, що її влаштувала Рідна Школа минулої неділі в помяну українській матері, я, як батько, почуваюся до милого обов'язку скласти сердешню подяку і Управі Рідної Школи і Вп. ПП. Учителям за їхню велику і важливу працю для виховання нашої молоді такою, якої вимагає від нас і наш поневолений нарід та наша нова батьківщина — Америка.

Батько

Міннеаполіс, Мінн.

Академія Т. Шевченка

Міннеаполіською філією УККА була 24 квітня ц. р. переведена академія, присвячена світлій пам'яті титана духа нашої Нації, Тараса Шевченка. Не зважаючи на всенаціональне значення академії Шевченка, цьогорічна академія була переведена силами лише двох українських громад — православної церкви св. Арх. Михаїла і греко - католицької церкви св. Константина, з активною участю більшого числа громадян з Ст. Полю.

Художня частина академії складалася з точок хорових, сольоспіву та деклямацій. Хор був під вмілим диригуванням протодиякона о. Ю. Корсуня. Крім „Заповіту", муз. К. Стеценка та українського й американського гимнів, виконав хор уривок з музичної поеми „Україна, муз. Г. Давидовського на слова з різних поезій Т. Шевченка. Щодо „Заповіту", то на мою думку, він це має бути точкою суто концертовою. Він, як і „Не пора, не пора" набрав уже прав одного з наших національних гимнів і саме „Заповітом", співаним хором разом з усіма присутніми, академія Т. Шевченка повинна починатися, щоб надавати святочний тон і настрій цілому святу. Дуже додатнім було те, що хор був справді спільним. Склад його майже у рівній мірі репрезентував обидві громади, репрезентував всі закутки наших рідних земель, всі наші ґенерації.

Панна Е. Берецька виконала „Над Дніпровою сагою (муз. В. Заремби) та „Утоптала стежечку" (муз. К. Стеценка). Відома місцевому українському громадянству з своїх численних виступів на різних імпрезах, без поділу на те, хто саме з українських організацій їх переводить, як здібна акомпаніяторка та учасниця театральних вистав, п-на Берецька з недавнього часу також з успіхом виступає у новому амплуа сольової співачки.

П. М. Пащенко, з властивою йому експресією, проспівав „Ой, Дніпре, мій Дніпре" муз. його дружини п. Ніни Пащенко. Але ні для кого з співаків не буде кривдою твердження, що найціннішими точками сольоспіву були виконані відомою ще з Европи, талановитою співачкою п-нею Мухиною-Кен „Ой, три шляхи широкії" (муз. М. Лисенка) та „Хусточка". Акомпаніювала на піяно всім співакам п-ні Н. Пащенко.

На дуже високому рівні випала художньо - майстерня деклямація молодої декляматорки, студентки Міннесотського університету, панни Л. Міньковин „Неофіти" і прекрасно деклямували твори Шевченка також і діти: Оксана Станіславів „Учітеся, брати мої", Оксана Касіян „Розрита могила", Петрусь Каркоць „Мені тринадцятий минало" й Леся Пундик „Мені однаково". Особливо майстерною, справді таки мистецькою, була деклямація Оксани Касіян, яка, не зважаючи на свій шостирічний вік, зуміла не тільки словами, але й інтонацією та мімікою тонко зобразити складний та глибокий зміст Шевченкової „Розритої могили".

Реферат виголосила п-ні Євгенія Коцюбова. Не повторюючи трафаретних і всім вже добре відомих істин про значення творчости того, кого мусять визнавати навіть наші найзапекліші вороги, п-ні Коцюбова зуміла поєднати творчість Шевченка з усіма проблемами наших еміґраційних буднів, з усіма пекучими проблемами нашого „нині", особливо щодо виховання наших дітей і нашого „завтра" і зуміла, так би мовити, вийти з брам історичного музею і повести слухачів на сучасну арену світу, в якому скривавлена, розп'ята на хресті Україна, словами Шевченка кличе нас „Свою Україну любіть . . .", „Єднайтеся . . .", „Борітеся, поборете . . ." Шкода було лише, що цей реферат чули лише, ми, українці Міннесоти. Він вартий сторінок преси.

Микола Дербуш

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

Українська Вільна Академія Наук у США

11½ Вест 26 вул., Ню Йорк

В суботу, 21-го травня 1955 р., о 5-ій год. дня в приміщенні УВАН у США відбудеться

ЗАСІДАННЯ

Історичної Секції УВАН у США

О. Доктор І. Нагаєвський

зробить доповідь:

„Заходи князів Ізяслава і Ярополка в імператора Генріка IV і Папи Григора VII".

Вхід вільний.

Керівництво Секції

З Відчитової Залі

Ще про Хвильового

23-го квітня ц. р. в домівці ОбВУА в Нюарку, Н. Дж., виступив п. Голубенко з доповіддю на тему „Покоління 20-х років". Присутніх було небагато.

Усю свою доповідь п. Голубенко присвятив постаті Миколи Хвильового. Нічого не почули від нього присутні про ВУД, СВУ, СУМ, відроджену УАПЦ, „Просвіту". Не згадав він також про Українську Академію Наук, як центр культурно - наукового життя покоління 20-ох років, про академіка С. Єфремова — голову СВУ, студента М. Павлушкова — голову СУМ, Людмилу Старицьку-Черняхівську — ідеологічну матір неоклясиків та героїню харківського процесу СВУ. За М. Хвильовим забув прелеґент і сотні тисяч українських селян, студентів, науковців, робітників, що пішли на розстріл та заслання за український націоналізм у 1922-27 і в 1928-30 роках. Виходить, нібито ренесанс і резистанс 1920-х років втілював у собі лише Микола Хвильовий.

На запит одного з присутніх, чому прелеґент не згадав стовпів українського покоління 20-х років, він відповів, що завданням своїм ставив ствердити участь комуністів в національному русі, якою б малою вона не була, а про великих борців люди і так знають. На питання, чи Хвильовий був націоналістом чи націонал - комуністом, прелеґент відповів, що, на його думку, Хвильовий не був комуністом. (Парадокс, проти якого протестує сам Хвильовий! Адже він ясно висловився у „Вальдшнепах", за яке відродження нації він змагався — за національне формою і соціялістичне змістом, що означає: у вишиваній сорочці, але в колгоспному ярмі, під наганом . . .).

Один з присутніх на доповіді, незадоволений з вияснення прелеґента про причини самогубства Хвильового, сказав: „Націонал - комунізму український народ не визнавав, не визнає і не визнаватиме. Хвильовий сам переконався у своєму блуді і злочині в 1933 р., коли здійснювалась його „велика ідея". І він пустив собі кулю в лоб, ствердивши тим, що комунізм — патологія, від якої кожному загрожує неминуча куля".

Другий з черги опонент заявив прелеґентові, що він не дотримувався теми, замовчав всенаціональний рух СВУ і що його доповідь була черговою ґльорифікацією Хвильового. Інші опоненти (до речі, з східніх земель України) змусили прелеґента не лише „визнати" СВУ, а навіть і самого Хвильового „віддати" під ідеологічну зверхність СВУ, бо він дослівно заявив: „Хвильовий також був членом СВУ, тільки не мав членського квитка (?!)".

Після цього забирали голос ще чотири присутні на доповіді. Перший з них сказав, що він мало обізнаний з хвильовизмом, а тому не може зайняти виразного становища в цій справі, хоч з приємністю вислухав протилежні думки. Другий висловився, що хоч Хвильовий і був комуністом, але він його вважає за українця. Третій — дуже оригінальний і очевидно одинокий з дискутантів прихильник Хвильового — сказав так: „Нічого, що Хвильовий був комуніст і безбожник, бо я також не вірю в Бога і не відвідую церкву, але вважаю себе за доброго українця".

Остання з черги взяла слово пані, яка висловилась так: „На мою думку", чим би Хвильовий не був, але коли він застрелився, то цим виправдав себе".

На цьому дискусія закінчилась.

Я.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

†

ПРЕСТАВНИЦТВО ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ в США

повідомляє з глибоким сумом, що в Ню Йорку помер в дні 14-го травня 1955 р., у 83-му році життя

Андрій Іванович ЯКОВЛІВ

професор, ректор й доктор гоноріс кавза Українського Вільного Університету в Празі, дійсний член УВАН і НТШ, член Української Центральної Ради, прем'єр міністр і міністр юстиції Української Народньої Республіки в екзилі, перший посол УНР в Австро-Угорщині, пізніше Бельгії й Голяндії, науковий й громадський діяч.

Похорон відбувся в понеділок, 16-го травня 1955 на українському православному цвинтарі в Бавнд Брук.

ПРИЛЮДНА ПОДЯКА

МАЛОМУ БОЖОМУ ДИТЯТІ В АРА ЧЕЛІ В РИМІ,

складаю глибоку мою подяку за вислухання молитов і привернення здоров'я моїй важко хворій дружині.

Високопреподобному й Дорогому о. деканові Юліянові Микитинові та його всій Родині в Корнвестгаймі в Німеччині — моя безмірна подяка за прощу до Риму й за молитви до Божого Дитяти в Ара Челі,

щоб дарувало здоров'я моїй дружині.

Хай Всевишній по своїх ласках і нагородить Вас, Дорогий Отче Декане! „Бо аще що в людей неможливе, у Бога все можливе".

ПЕТРО ЯМНЯК

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.

Адміністрація „Свободи".

КНИЖКА Й ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінять місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової клішi, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ЛЕҐКОАТЛЕТИЧНИЙ СЕЗОН У КИЄВІ

10-го квітня у Києві, з нагоди відкриття весняно-літнього легкоатлетичного сезону, відбулася естафета. Її маршрут загальною довжиною три кілометри проходив по центральних вулицях столиці і складався з 16 етапів. У змаганнях за першість Києва взяло участь 28 команд. Перше місце здобула команда спортивного товариства „Медик". Після неї фінішували бігуни товариства „Наука", на третьому місці — команда Окружного Будинку Офіцерів. Того ж дня на стадіоні ім. Хрущова відбулися перші в цьому сезоні змагання з бігу на короткі дистанції і з стрибків у височінь.

ЮВІЛЕЙ КИЇВСЬКОГО ІНСТИТУТУ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Минуло 50 років з дня створення Київського інституту театрального мистецтва імени Карпенка-Карого, що поклав початок театральній освіті на Україні. Інститут був створений на основі зорганізованої в Києві визначним українським композитором Миколою Лисенком музично - драматичної школи. За час існування інститут підготував 800 акторів, режисерів, театрознавців. Серед його вихованців талановиті артисти А. Бучма, Б. Романицький, О. Сердюк, артистка П. Нятко та багато інших. 31-го березня в Київському Будинку працівників мистецтв відбувся вечір театральної молоді міста, присвячений 50-річчю інституту.

ОБМОСКОВЛЮЮТЬ ПРЯШІВЩИНУ

На Пряшівщині, що належить нині до сателітної Чехословацької республіки, у посиленому темпі провадиться обмосковлення українського населення. Це видно хоча б з книжкових видань, що появилися тут за останні роки. І так, на книжкових полицях місцевих книгарень покупцям пропонують збірку прози і віршів А. Каралебеша „На смертном рубеже", І. Машинського „Сборник стихов", „Антологию словацкой поэзии", „Избранные стихотворения" словацького поета Янка Єсенького в перекладі на російську мову, „Избранные рассказы" Яна Неруди та ін. Натомість українською мовою видано „Збірник на свято 300-річчя возз'єднання України з Росією".

НОВІ П'ЄСИ В УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРАХ

У київському академічному драматичному театрі ім. І. Франка відбулася прем'єра п'єси „Будиночок на околиці" — О. Арбузова. Поставу зреалізував молодий режисер В. Крайниченко, декорації намалював артист - маляр В. Меллер, композитор В. Рождественський. У виставі взяли участь артисти: О. Кусенко, О. Омельчук, І. Кононенко, П. Грубник, М. Задніпровський, Ю. Ткаченко та ін. В Дніпропетровському драматичному театрі ім. Тараса Шевченка відбулася прем'єра п'єси харківського письменника Івана Плахтіна „Хуртовина" в поставі режисера Д. Лазуренка. У виставі взяли участь артисти: В. Овчаренко, А. Максимова, А. Верменич, С. Станкевич, А. Хорошун, П. Луценко та ін. У п'єсі показано „боротьбу за перемогу совєтської влади на Україні проти буржуазно - націоналістичної контрреволюції".

"OKLAHOMA!"
The First Movie Produced in Todd-AO
By Gordon MacRae

Left to right, Jane Fischer and Lizanne Truex, the goon girls, Charlotte Greenwood (Aunt Eller), Gene Nelson (Will), Gloria Graham (Ado Annie), Eddie Albert (Alli Hakim), Barbara Lawrence (Gertie), Shirley Jones (Laurey), Gordon MacRae (Curly), Rod Steiger (Jud), Producer Arthur Hornblow and Oscar Hammerstein, II. Standing, at rear, are Director Fred Zinnemann (between Albert and Miss Lawrence) and Cinematographer Robert Surtees (between Miss Lawrence and Miss Jones).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МИЛВОКІ, ВИС. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 103 повідомляє усіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21. травня, о год. 7-ій веч., в церковній залі, 1037 Савт 11 вул., і Вест Вашинґтон. Проситься усіх членів прийти на ці збори є важні справи до полагодження, а довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Шанін, предс.; П. Стецик, кас.; К. Гарис, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 84 подає до відома всім членам місцевим і позамісцевим, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 22-го травня, о год. 4-ій попол., в залі У. Н. Дому під ч. 279 Кінґс Гайвей Вест. Будуть дуже важні справи до полагодження. Присутність всіх членів обов'язкова бо управа не може сама полагодити так важних справ. — О. Куяп, предс.; М. Ґудзік, кас.; П. Дутко, секр. — Адреса секр.: 140 Bronson Road, Southport, Conn. Тел. CL 9-2078.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

В п'яту річницю смерти

бл. п. інж. Юліяна МУДРАКА

відправиться

ПАНАХИДА

В НЕДІЛЮ, 22-го ТРАВНЯ 1955 Р., в долішній каплиці Церкви св. Юра в Ню Йорку о год. 11:30 рано, на яку запрошує

РІДНЯ

†

бл. п. Юлія Білинська з роду Попіль

упокоїлась дня 4-го квітня 1955 р., по довгій і тяжкій недузі, заосмотрена Найсвятішими Тайнами у Вілмінґтон, Дел., полишаючи в смутку мужа, дочку, 4 синів, 5 внуків і 2 сестри.

Величавий похорон відбувся 8-го квітня з церкви св. о. Николая.

Всім учасникам похорону за їх молитви і слова розради дякує оцим сердечно від себе і родини опечалений муж

ІВАН БІЛИНСЬКИЙ, званий ДОЛЬСЬКИЙ,
родом з Білини Великої, Самбірського повіту.

НОВІ ВИДАННЯ

БОЇ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО — військово - історична студія Ю. Тиса-Крохмалюка	$2.25
МАЗЕПА — З-ПІД ПОЛТАВИ ДО БЕНДЕР Досі недрукована історична повість Богдана Лепкого	2.50
МАЙСТЕР КОРАБЛЯ — роман Юрія Яновського	2.00
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ — Володимира Радзикевича — том I (давня і середня доба)	1.50

Замовляти: "SVOBODA", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

• РОЗШУКИ •

ЄВГЕН КУЗЬМИН син Ігнатія пошукує Стрийка СЕМЕНА КУЗЬМИНА з села Пеньковець коло Підволочиськ, який перед першою світовою війною виїхав до Америки і жив в околиці Ню Йорку; також його двоюрідну сестру, яка має мешкати в Dannville, Pa. і її мужа Романа. (назвисько незнане).

Людей доброї волі, хто знав би дещо про них прошу повідомити. (Відомості з Краю).

E. KUZMIN 45 Bathurst, Toronto, Ont., Canada.

Купуйте в Підприємствах, що оголошуються в „Свободі"!

ТАРЗАН, ч. 3466. Заміна.

Стурбований втратою ножа і лука, Тарзан швидко йшов понад річкою... Біля свіжої

води найправдоподібніше можна буде знайти селище...

...І людину! Бо Тарзан шукав нової зброї.

При першій нагоді він зробив шнур із повзучої рослини, щоб роздобути харчів.